Medical taping bij veulens

"Zo vroeg mogelijk ingrijpen"

Iedereen die fokt heeft er wel eens mee te maken: veulentjes met standsafwijkingen. Bij de één blijft het beperkt tot een steil voetje, bij de ander is er sprake van een totale overstrekking van de voorknie, extreme X-beentjes of koten die tot op de grond doorzakken. Paardenmasseur en bewegingstherapeut Rosanne Tijssen-van Zelst kan met behulp van medical taping heel veel voor deze veulens betekenen en soms zelfs een operatie voorkomen.

TEKST: YVONNE BUIS-FRANKEN | **FOTO'S:** ROSANNE TIJSSEN-VAN ZELST

Case 1 voor

Case 1 tape

Case 1 resultaat

Medical taping is een techniek die vanuit de humane fysiotherapie is overgewaaid naar de dierfysiotherapie. Rosanne vertelt eerst wat je kunt doen met dit hulpmiddel. "Ik denk dat iedereen de medical tape wel kent. Het is een hele elastische tape die verkrijgbaar is in verschillende breedtes, kleuren en vooral mate van elasticiteit. Dat laatste maakt de tape zo bijzonder en bepaalt de werkzaamheid. Voor dieren zijn er in de loop der jaren speciale tapes ontwikkeld. Hierop zit de lijm in een golfpatroon waardoor je een veel betere hechting krijgt op de vacht. Een goede tape zal daardoor lang blijven zitten, tot wel een week, ook wanneer het nat wordt. Je kunt ook wel tapes krijgen bij de drogist maar die zijn om te beginnen minder geschikt voor paarden en daarbij is de werking van tapes dusdanig dat ik vind dat alleen mensen met kennis van anatomie en beweging met tape zouden mogen werken. Je kunt het namelijk ook echt fout gebruiken."

Elasticiteit

De belangrijkste eigenschap die de tape zo bruikbaar maakt is de hoge elasticiteit. "Medical tape kan een rekbaarheid hebben tot 140%. Je hebt de stuggere tapes die meer ondersteunend worden ingezet, als een soort spalk. Andere tapes zetten juist aan tot meer beweging door de hoge elasticiteit. Tapen kan diverse functies hebben. Je kunt het gebruiken als ondersteuning, je kunt de beweging ermee manipuleren en tape kan een bepaalde mate van pijnstilling geven. Doordat de tape de huid iets oplicht worden de pijnreceptoren in het onderhuids bindweefsel gestimuleerd. Hierdoor ontstaat er een directe, wat verdovende werking. Daarbij kan tapen de lymfeafvoer en doorbloeding bevorderen. Je kunt tape dus bijvoorbeeld ook inzetten om littekens soepeler te maken of bij gevallen van zwelling of pijn. Spalkend en ondersteunend tapen kan met name zinvol zijn als een gewricht enige tijd rust moet hebben. Door tape juist op spanning te gebruiken en ze meer beweging te creëren wordt met name de spierfunctie veranderd. Sommige spieren zullen harder moeten gaan werken, anderen juist wat minder. Daardoor zul je op termijn gaan zien dat de spieren de juiste beweging gaan ondersteunen en het paard het na ▶

Case 2 voor

Case 2 tape

een tijdje zelf correct kan doen. Bij volwassen paarden zet ik tape dus nog wel eens in bij paarden met knieproblemen maar ook om bijvoorbeeld de bekkenkanteling te beinvloeden bij paarden die al ver in hun training zijn. "

Origo en insertie

"Je brengt de tape aan over een bepaald gebied met een bepaalde spanning. Waar precies en met hoeveel spanning hangt volledig af van het probleem. Om goed te weten wat je doet heb je een zeer goede kennis van de anatomie nodig. Je begint dus te kijken naar de plaats waar je wil dat de tape zijn werking begint, de origo, die het dichts bij het lichaam ligt. Dan kijk je naar de plek waar de tape moet eindigen, de insertie. Door goed te kijken naar wat de tape doet voor de beweging kun je er een optimaal effect mee verkrijgen. Bij het aanbrengen van tape wordt rekening gehouden met diverse zaken. Denk daarbij aan de bouw van het paard, het trainingsniveau, de anatomie van het betreffende gebied. Springpaarden zijn biomechanisch heel anders gebouwd dan dressuurpaarden en je kijkt ook wat dat betreffende paard aan kan. Sommige paarden zijn echt hypergevoelig op de huid. Als je de tape dan op de verkeerde manier aanbrengt, gaan ze daar zeker niet beter van lopen. Er zijn dus vele factoren om rekening mee te houden."

Veulens

Nu naar de veulens, wat kun je voor hun betekenen? "Ik behandel nu zes jaar veulentjes en de meeste standsveranderingen die ik behandel zitten in het voorbeen. Kijkende van opzij zie je de flexurale afwijkingen. De veulentjes kunnen hun benen niet goed strekken in de voorknie en staan daarbij op hun tenen. Of de voorknie is juist helemaal overstrekt. In het eerste geval zijn de pezen en bandjes in het voorbeen te kort, in het tweede zijn ze juist te lang. Daarnaast heb je de angulaire afwijkingen. Die zie je juist van voren. De veulentjes hebben een varus-stand, oftewel X-benen. Of er is sprake van een valgus-stand, O-benen." De voorknie bestaat uit drie gewrichten en is opgebouwd uit diverse kleinere en grotere botjes. Al die botjes zitten aan elkaar met kleine bandjes. Aan de zijkanten van de knie lopen langere bandjes om zijwaartse stabiliteit te krijgen. Aan de achter- en voorkant van het gewricht lopen de lange pezen die zorgen voor buiging en strekking van het gewricht. Zowel in de varus- en de valgus-stand zijn de bandjes aan de ene kant van de voorknie te kort en aan de andere kant juist te lang. "Je moet hier snel bij zijn. Botten groeien vanuit groeischijven. Die

Case 2 resultaat

vind je in jonge dieren nog op allerlei plaatsen, maar de eerste groeischijven sluiten al snel. Zo sluiten de groeischijven van de koot al met drie maanden en die van de voorknie met vijf tot zes maanden. Om uiteindelijk toch tot een optimale stand te komen, moet je dus zo vroeg mogelijk ingrijpen, anders kan het wel eens te laat zijn. Veel veulentjes met een varus of valgus-stand die na enkele weken niet goed willen

bijtrekken worden geopereerd. Daarbij wordt de groeischijf aan één zijde gemanipuleerd wat de groei aan die zijde zal bevorderen. Op zich is dit een operatie die goede resultaten kent, maar het is net als alle andere operaties nooit zonder risico. Kun je het dus voorkomen, dan is dat altijd wenselijk. Door op de juiste manier te tapen kun je eveneens de groei van de groeischijf beïnvloeden."

Samenwerken

Rosanne werkt in deze gevallen altijd samen met een dierenarts. "Met elkaar maken we dan een behandelplan. Als ik besluit een veulen te tapen, laten we hem om te beginnen liggen. Alleen daarom al is het beter om zo vroeg mogelijk te beginnen. Ik wil altijd met drie mensen zijn. Eén die de merrie vasthoudt, één die het hoofd van het veulen ondersteunt en later het veulen op de grond houdt en ikzelf. Voor het echte neerleggen heb ik een speciale techniek. Dan gaat het heel snel en makkelijk, en is het niet traumatisch voor het veulen. Eenmaal op de grond zijn ze meestal heel snel relaxed. Op de grond kan ik nog een keer goed de bewegingsmogelijkheden voelen en kan ik heel goed bepalen waar de tape moet beginnen en eindigen. Bij een varus- of valgus-stand richt ik mij dus vooral op de zijkant van het been. Bij een ernstige overstrekking van de voorknie, zorg ik juist dat dit door tape aan de achterzijde wordt tegengegaan. Heb ik een voorbeen dat te korte buigpezen heeft en daarom niet volledig gestrekt kan worden, dan kan ik proberen de strekking te stimuleren door tape aan de voorzijde aan te brengen. Soms tape ik ook nog wat hoger in waardoor ik ook de beweging van de schouder beïnvloed. Helemaal afhankelijk van hoe de standsafwijking is en hoe ik dat zou kunnen beïnvloeden. Ik tape meestal om de drie tot vier dagen en bij het verwisselen van tape kan ik ook nog passief de mobiliteit van het gewricht verbeteren door het gewricht voorzichtig te manipuleren."

Meerdere fases

"Vaak werk ik in meerdere fases. Ik heb bijvoorbeeld wel eens een heel extreem geval gehad dat zo'n ernstige valgus-stand had, dat hij nauwelijks kon opstaan en daardoor ook moeite had om zelfstandig te drinken. In eerste instantie was de behandeling er dus op gericht om de gewrichten zo te stabiliseren dat het veulen wel zelf kon opstaan, en voldoende stevig kon staan om de speen te pakken. Nadat dat was gelukt en we enkele tapings verder waren, heb ik langzamerhand de tape minder stabiliserend gemaakt en meer elastisch. Zo werd het veulen gestimuleerd om de spieren beter te gebruiken om zichzelf te kunnen stabiliseren. Na verloop van tijd was de tape er alleen nog maar op gericht om de standsafwijking te verminderen. Zo'n traject is enorm intensief, zowel voor mij als voor de eigenaar. Ik hou daarbij ook rekening met het management; staat het veulen binnen of buiten, op zand of op gras en hoe groot is die wei? In dit bovenstaande geval ben ik gedurende twee maanden heel vaak bij het veulen geweest. In eerste instantie om de twee à drie dagen, later werd dat twee keer per week. Als je tape gebruikt moet je van te voren heel goed weten wat je wilt bereiken en verzinnen hoe je dat precies gaat doen. Ik gebruik het tapen ook wel eens bij veulens met een beginnende bokvoet. Bij dit soort veulens kun je al heel veel bereiken met een plakvoetje en passieve fysiotherapie, maar soms kan het tapen hier ook een bijdrage in leveren. De tape zal de pees beter op lengte brengen maar dat niet alleen. Het zal ook zorgen voor een betere doorbloeding. Heb je juist een heel slap veulen, dat kun je met de tape de spier stimuleren om beter samen te trekken en op deze wijze de stand te verbeteren. Denk daarbij bijvoorbeeld ook aan veulens die achter zo slap zijn en helemaal op de kogels lopen. Met tape kun je ook zo de proprioceptie beïnvloeden dat het veulen het been onbewust net anders gaat gebruiken zodat hij ook steeds normaler gaat staan. In sommige gevallen ontkom je er niet aan en moet een veulentje toch geopereerd worden. In die gevallen kan het tapen weer een bijdrage leveren in het postoperatieve herstel-traject, door de doorbloeding te verhogen en de afvoer van afvalstoffen te stimuleren. Tape kun je dus op veel manieren inzetten, maar nogmaals, het is wel van heel groot belang precies te weten wat je doet en hoe je dat doet. Als je dat niet weet kun je er zelfs schade mee berokkenen. Omdat ik zulke goede resultaten heb gezien zal ik dit voorjaar een groep professionals bijscholen op het gebied van tapen van veulens. Hopelijk hebben we dan binnenkort een hele groep vakkundige mensen, die aan de steeds grotere vraag van fokkers kunnen voldoen."

WIE IS ROSANNE?

Rosanne Tijssen-van Zelst begon als masseuse voor paarden, maar heeft zich in de loop der jaren gespecialiseerd in de volledige biomechanica van het paard. Binnen haar bedrijf Equi-Massage kan zij naast de massages diverse therapieën bieden, zoals Equine Laser Therapy, Equine Taping, Acupressuur paard en Fascia Release. Zij richt zich daarbij met name op topsport dressuurpaarden en pony's.